

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2423

av **Aron Emilsson (SD)**

Älvdalskan som landsdelsspråk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att erkänna älvdalskan som landsdelsspråk och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige har vi idag svenskan som huvudspråk, fem officiella minoritetsspråk samt många regionala dialekter. Samtidigt förs diskussioner om inhemska språk som bedöms ligga i gränslandet mellan dialekt och språk, ett sådant exempel är Älvdalskan, som talas i Älvdalens socken i norra Dalarna och av många bedöms bör klassas som eget språk. Älvdalskan har drag av, och rötter i, fornnordiskan och har utvecklats i relativ isolering under flera hundra år. Det talas ännu av cirka 3 000 personer.

Huruvida Älvdalskan ska klassas som dialekt eller eget språk har det tvistats om, men många anser det vara just ett eget språk. Det skiljer sig från övriga moderna nordiska språk, med sina flertalet fornnordiska språkdrag, och det är svårt att såväl i tal- som skriftspråk förstå för en rikssvensk. Älvdalskans grammatik, syntax och ljudsystem, för att inte tala om ordförrådet, är mycket annorlunda från svenskan.

Frågan om att erkänna Älvdalskan som landsdelsspråk har tidigare varit uppe på riksdagens bord och med tanke på hur få som talar språket och den utsatthet det därmed befinner sig i, är det beklagligt att dess språkstatus ännu inte erkänts. Ett skäl till att

Älvdalskan inte erkänts som landsdelsspråk kan vara att man som majoritetssamhälle kan befara en dominoeffekt där andra regionala språkvarieteter i bemärkelsen dialekter skulle kräva samma status. Den risken borde kunna avskrivas med dels det faktum att Älvdalskan är unikt i sitt slag, dels att man måste klara av att göra en noggrann bedömning från fall till fall.

Språk kan definieras på två sätt; dels som en språkvarietet som inte automatiskt förstås av talare av en annan språkvarietet, dels som en språkvarietet som av politiska skäl upphöjts till språk.

Älvdalskan räknas av många som ett eget nordiskt språk, skriver Älvdalens kommun på sin hemsida och flera lingvister instämmer. Staten kan tillsammans med talarna se över hur språket kan stärkas och erkännas som landsdelsspråk, vilket också skulle innebära att fler åtgärder kan vidtas för att värna språkets framtid.

Genom att erkänna Älvdalskan som landsdelsspråk kan man bättre uppmärksamma och ta tillvara de gärningar lokalsamhället i Älvdalen gör för språkets bevarande och fortlevnad. Det finns en stark uppslutning kring språket i lokalsamhället och Ulum Dalska, föreningen som arbetar med språkets bevarande, har relativt många medlemmar. Sociala medier knyter ihop talare av Älvdalskan och det lokala språkrådet har bidragit till att standardisera språket. Älvdalens kommuns hemsida informerar också om språket. Därtill stimuleras fortlevnaden av Älvdalskan genom att ungdomar som går ut grundskolan och talar Älvdalska får ett stipendium om 6 000 kronor. Det sker också ett aktivt arbete med språket. År 2012 var det första gången på över hundra år som den första grammatikan över Älvdalskan gavs ut.

Det råder idag tveksamheter kring hur älvdalskan ska klassas, även bland språkforskare och lingvister, men då få talar det och mycket talar för att det kan karakteriseras som ett eget språk, så anser jag att regeringen i samråd med talare av språket, dess organisationer och berörda myndigheter bör utreda möjligheterna att snarast möjligt erkänna älvdalskan som landsdelsspråk.

Aron Emilsson (SD)